

Återrapportering – Utvecklingsstöd från Svensk biblioteksförning

1. Beskrivning av projektet och start

Projektet är inspirerat av det läsfrämjande projektet *Boken som kompis* som var ett samarbete mellan folkbiblioteket och socialtjänsten och genomfördes i Östersunds kommun 2017–2018. Syftet är att skapa läslust hos barn som bor i familjehem samt att bygga en relation mellan barnen och biblioteket. Detta sker genom återkommande träffar, i form av hembesök eller träffar på biblioteket, där barnen får skraddarsydda bokgåvor och möjlighet att samtala om det de läst i efterhand.

Under 2024 togs ett första steg i projektet genom ett inledande möte med socialsekreterare från socialtjänstens familjehemsenhet för att undersöka intresset för ett samarbete, vilket visade sig vara positivt. Därefter har arbetet främst haft fokus på planering, metodutveckling och samverkan.

2. Förhoppningar och farhågor

En initial farhåga var att bokträffarna, inklusive samtalen kring böckerna, på något sätt skulle kunna trigga barnet eller skapa alltför känsliga situationer. Denna farhåga minskade efter genomförd utbildning i biblioterapi. Detta för att medarbetarna och handledaren under utbildningens gång diskuterade fram ett sätt att hålla bokpraten enkla, hoppfulla och utvecklande, utan att närma sig terapi eller riskera att skapa beroenderelationer. Ambitionen har varit att visa på en väg till boken och biblioteket.

Det fanns även en farhåga om att samarbetet med socialtjänsten skulle kunna bli trögt på grund av deras arbetsbörda. Med facit i hand har detta till viss del besannats, med långa väntetider på svar och inställda möten. Den ursprungliga planen att påbörja hembesök under höstterminen 2025 kunde därför inte genomföras enligt tidsplan.

3. Kompetensutveckling

Projektet har krävt kompetensutveckling kring hur träffar med barn i familjehem kan genomföras på ett tryggt och professionellt sätt. Detta har

omfattat övningar, förberedelse inför bokprat, diskussioner kring upplägg samt tydliga avgränsningar kring hur ingående samtalen bör vara. Den kompetensutveckling som genomförts är utbildning i biblioterapi med Pia Bergström, kursledare på Marie Cederschiölds högskola, samt inläsning av litteratur inom biblioterapi.

4. Respons från aktörer och samarbetssätt

Responsen från socialtjänsten inför projektet har varit positiv. I dialogen med dem har vi bibliotekarier varit lyhörda och flexibla utifrån deras synpunkter, exempelvis kring att träffar kan ske på biblioteket i stället för i hemmet, eller att barnen inte nödvändigtvis vill delta i grupp med andra familjehemsplacerade. Samtalen har bidragit till att skapa ett tryggt och förankrat upplägg inför det kommande genomförandet.

5. Respons från familjer och nuvarande kontakt

Biblioteket har nu kontakt med en familj som ingår i projektet. Dialog har förts via socialtjänsten kring formerna för deltagandet, vilket har bidragit till att tydliggöra frivillighet, förväntningar och möjliga anpassningar utifrån barnets behov. Socialtjänsten har även meddelat att de fortsatt undersöker intresset hos fler familjer.

6. Barnets perspektiv och frivillighet

I projektet utgår vi från familjernas önskemål och sätter barnets behov i centrum. Deltagandet är helt frivilligt och kan avbrytas när som helst i processen. Barnet har möjlighet att välja om träffarna sker i hemmet eller på biblioteket, samt om hen vill ha någon med sig. Arbetet bygger på att känna av barnets intresse och att deltagandet ska upplevas som lustfyllt och kravlöst.

7. Grund för arbetet framåt, implementering och utvecklingsstödet betydelse

Arbetet under året har skapat tydliga förutsättningar för att implementera projektet i bibliotekets ordinarie verksamhet. Genom upparbetade kontakter med socialtjänsten, etablerad kontakt med en familj som nu ingår i projektet, kompetensutveckling inom

biblioterapi samt framtagna arbetssätt, material och strukturer för träffarna, finns nu både kunskap och praktiska rutiner på plats.

Projektet är därför inte längre att betrakta som ett tidsbegränsat utvecklingsarbete, utan är nu inkluderat som en aktivitet i bibliotekets ordinarie verksamhet. Utvecklingsstödet har varit avgörande för att möjliggöra planering, metodutveckling och praktiska förberedelser, såsom inköp av böcker, skapande av bokkassar samt möjlighet att ta in vikarie vid behov. Detta ger långsiktighet, kontinuitet och flexibilitet i det fortsatta arbetet.

8. Hur pengarna har spenderats – ekonomisk redovisning

Utvecklingsstödet har använts till kompetensutveckling, personalresurser samt inköp av litteratur och material kopplat till projektets genomförande.

Kostnadssammanställning

Utbildning

- *Biblioterapi – Pia Bergström*
- Omfattning: 2 tillfällen
- Period: Våren 2025
- Kostnad: **20 000 kr**

Vikarier (inklusive arbetsgivaravgifter)

- För utbildning, möten och projektförberedelser

Omfattning: 20 timmar

Period: Vår–hösttermin

Kostnad: **24 713 kr**

Litteratur

- *The Librarian's Guide to Bibliotherapy*

Antal: 1 exemplar

Inköpsdatum: 2025-03-27

Kostnad: **381 kr**

Gåvoböcker

- Böcker som delas ut till barnen inom ramen för projektet

Period: Våren 2025

Kostnad: **4996 kr** Totala projektkostnader: **50.090 kr (egen finansiering 90 kr)**

9. Råd och tips till andra bibliotek

Ett råd till andra bibliotek som vill genomföra liknande projekt är att avsätta tillräckligt med tid för samverkan och planering, särskilt i samarbeten med andra verksamheter. Det är viktigt att tidigt tydliggöra roller, ansvar och ramar kring uppdraget, barnets frivillighet samt bibliotekets roll. Flexibilitet i upplägg och mötesformer är också avgörande.

10. Erfarenheter att ta med sig framåt

En central erfarenhet är att processen från idé till genomförande kan ta längre tid än planerat, särskilt när flera aktörer är involverade. Arbetet har visat vikten av tålamod, realistiska tidsramar och kompetensutveckling för att skapa trygghet i mötet med barnen. Dessa erfarenheter utgör en stabil grund för det fortsatta arbetet inom den ordinarie verksamheten.